

Uchwała nr VII/39/11
Rady Miejskiej w Wyszkanie
z dnia 31 marca 2011 r.
w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Aktywności Lokalnej
dla Gminy Wyszaków na lata 2011-2015

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 Nr 142 poz.1591 z późn. zm.) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity - Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), Rada Miejska w Wyszkanie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyszaków na lata 2011-2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wyszakowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Józef Biernacki

Załącznik do Uchwały nr VII/39/11
Rady Miejskiej w Wyszowie
z dnia 31 marca 2011

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY WYSZKÓW
NA LATA 2011 - 2015**

Wyszów, marzec 2011 r.

SPIS TREŚCI:

I. Wprowadzenie	3
II. Cele programu aktywności lokalnej oraz kierunki działań.....	7
III. Odbiorcy programu – grupy docelowe	7
IV. Sposoby i metody pracy wykorzystywane do realizacji programu	8
V. Harmonogram działań	8
VI. Przewidywane efekty i rezultaty.....	9
VII. Realizatorzy /partnerzy.....	9
VIII. Źródła finansowania programu	9
IX. Sposoby monitorowania, ewaluacji i oceny	10

I. WPROWADZENIE.

Program Aktywności Lokalnej dla miasta i gminy Wyszków wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców terenu miasta i gminy Wyszków, mające na celu poprawę sytuacji w tym zakresie, określa mechanizmy wzmacniające efektywność zmian jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnieniu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyszków jest odpowiedzią na cel, jaki został nakreślony w Strategii Lizbońskiej dotyczący spójności społecznej i realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i budowanie związków między nimi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucie tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa.”¹

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyszków jest dokumentem inaugurującym proces programowych działań służących kształtowaniu warunków sprzyjających powstawaniu więzi społecznych na terenie miasta – a szerzej – kapitału społecznego w myśl, iż „Podstawą społeczeństwa obywatelskiego są jego obywatele, świadomi swych praw i obowiązków, zaangażowani w działania na rzecz dobra wspólnego, zdolni do osobistej odpowiedzialności za los swój i los wspólnoty na wszystkich poziomach życia społecznego.”²

Dokument ten stanowi uzupełnienie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyszków na lata 2007 – 2011”, „Strategii Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2007-2015”.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- **STRATEGIA ROZWOJU KRAJU NA LATA 2007 – 2015**

- **NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI**

- **STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 – 2013**
- **NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2007 – 2013**

- **STRATEGIA WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007 – 2013**

- **NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI**

- **PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI**

- **STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2020r.**

---

¹ Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

² Ibidem.

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Konieczne jest zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości. Podkreśla się znaczenie kapitału ludzkiego czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału, w który jest wyposażony każdy człowiek oraz społeczność jako całość. Dzięki temu podmioty te są zdolne nie tylko do pracy, ale także do wprowadzania zmian w otoczeniu, a także kreowania nowych rozwiązań.

Z kapitałem ludzkim ściśle związany jest **kapitał społeczny oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek oraz więzki pomiędzy ludźmi i organizacjami**. Kapitał społeczny jest zatem sumą kapitałów jednostkowych, które powinny być wykorzystane i pomnażane przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

Kluczowym wyzwaniem jest **przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego**, które zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej **oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich**, a w szczególności dla osób ubogich. Są to między innymi: publiczna edukacja, pośrednictwo pracy, ochrona pracy, transport publiczny i publiczny sektor mieszkaniowy, administracja publiczna, sektor pozarządowy i organizacje polityczne, rynek pracy, rynek dóbr konsumenckich, rynek usług telekomunikacyjnych, bankowych, prywatna własność i przedsiębiorczość. **Wykluczenie społeczne najprościej mówiąc oznacza wyłączenie z życia społecznego**. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące w naszym kraju, ponieważ ze względu na sytuację społeczno – ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym głównie osobom długotrwale bezrobotnym, rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym rodziny niepełne i wielodzietne, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, przedstawicielom mniejszości narodowych i etnicznych, bezdomnym, uzależnionym i współuzależnionym, osobom opuszczającym zakłady karne, osobom doznającym przemocy, oraz innym osobom i grupom wymagającym wsparcia społecznego.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, zgodnie z wymienionymi powyżej dokumentami, powinny być ukierunkowane na:

- ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa,
- rozbudowywanie świadczeń wspierających aktywność,
- promocje działań prospołecznych,
- wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców, w tym w szczególności klientów pomocy społecznej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- ułatwienie dostępu do poradnictwa i informacji,

- zwiększenie aktywności lokalnych i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnych partnerstw),
- wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.

„Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyszków” jest dokumentem niezbędnym do realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Poddziałania (7.1.1) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII – „Promocja Integracji Społecznej”.

Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych

Gmina Wyszków jest gminą miejsko – wiejską położoną w środkowo – wschodniej części województwa mazowieckiego. Powierzchnia terenu miasta i gminy wynosi 165,6 km². Pod względem administracyjnym Gmina Wyszków składa się z 27 sołectw.³

Na dzień 31 grudnia 2010 roku gminę Wyszków zamieszkuje 39,195 tys. osób.

Tabela nr 1. Dane demograficzne Gminy Wyszków stan na dzień 31.12.2010r.

Osoby zamieszkujące teren gminy	Miasto	Wieś	Ogółem
1) liczba <i>mieszkańców</i> w tym: <i>kobiety</i> <i>mężczyźni</i>	27.569 14.296 13.273	11.626 5.818 5.808	39.195 20.114 19.081
2) liczba <i>dzieci do 18 r.ż.</i> w tym: <i>dziewczeta</i> <i>chłopcy</i>	5.991 2.971 3.020	2.921 1.402 1.519	8.912 (22,7%) 4.373 4.539
3) liczba <i>osób w wieku produkcyjnym</i> w tym: <i>kobiety (do 60 r.ż.)</i> <i>mężczyźni (do 65 r.ż.)</i>	18.266 9.001 9.265	7.114 3.319 3.795	25.380 (64,8) 12.320 13.060
4) liczba <i>osób w wieku poprodukcyjnym</i> w tym: <i>kobiety (po 60 r.ż.)</i> <i>mężczyźni (po 65 r.ż.)</i>	3.312 2.324 988	1.591 1.097 494	4.903 (12,5%) 3.421 1.482

Źródło: Urząd Miejski w Wyszkowie Wydział Ogólny i Spraw Obywatelskich.

Udział poszczególnych grup ludności w Gminie Wyszków przedstawia się następująco:

- dzieci do 18 roku życia – 22,7%
- osoby w wieku produkcyjnym – 64,8%
- osoby w wieku poprodukcyjnym – 12,5%

Jak widać z powyższej tabeli największą grupą osób zamieszkującą gminę są kobiety. Dość dużą liczbę osób stanowią dzieci w wieku do 18 roku życia. Największą grupę wiekową

³ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007 – 2011

stanowią osoby w wieku produkcyjnym, natomiast najmniejszą osoby w wieku poprodukcyjnym. Można więc powiedzieć, że gmina Wyszków jest „gminą młodą” z tendencją „starzenia się”.

Z danych GUS wynika, że stopa bezrobocia zarejestrowanego w grudniu 2010r. wynosiła 12,3% w Polsce, w woj. mazowieckim 9,4%.

Z danych GUS wynika, że najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych na koniec roku 2010 były osoby w wieku 25–34 lata (29,2% ogółu zarejestrowanych) oraz osoby w wieku do 24 lat (21,9%). Jednocześnie najliczniejsi wśród bezrobotnych byli ci, którzy ukończyli szkoły zasadnicze zawodowe – 28,5% lub posiadali wykształcenie gimnazjalne i niższe – 28,2%.

Na koniec roku 2010 deklaracje zwolnień pracowników w najbliższym czasie zgłosiło 315 zakładów pracy. Zwolnienia miałyby objąć 43,2 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego 29,8 tys. osób.

Źródło: GUS, MPiPS

Bezrobocie niekorzystnie wpływa również na poziom życia ludności na terenie Gminy Wyszków. Jest to nadal dominujący problem społeczny.

Z danych statystycznych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkanie (stan na dzień 31.12.2010 r.) wynika, że w powiecie wyszkowskim ogółem wszystkich zarejestrowanych było razem **4598 osób /2128 kobiet/, w tym z prawem do zasiłku 636 osób /292 kobiety/.**

Dość dużym problemem społecznym Wyszkania jest wykluczenie społeczne, które dotyczy osób, rodzin lub grup:

- żyjących w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (ubóstwo materialne),
- dotkniętych niekorzystnymi procesami społecznymi wynikającymi ze zmian, np. gwałtownego upadku branż,
- doświadczających przejawów dyskryminacji,
- posiadających cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych, np. zaistnienie niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby,
- będących przedmiotami niszczącego działania innych osób, np. przemocy.

Według danych **Ośrodka Pomocy Społecznej** w Wyszkanie w 2010 roku różnymi formami pomocy zostało objętych ogółem 1063 środowiska w tym z powodu:

- ubóstwa - 691
- bezrobocia – 466
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 35
- długotrwałej choroby – 350
- bezradności w sprawach opiek. – wych. ogółem – 218
w tym: rodziny wielodzietne -92
rodziny niepełne-126
- niepełnosprawności – 361
- inne - 51

W 75 rodzinach jako główną przyczynę trudnej sytuacji uznano alkoholizm i przemoc w rodzinie. Pracownicy socjalni wypełnili 32 „Niebieskie Karty”.⁴

Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie w 2010r. wpłynęło 85 powiadomień z Komendy Powiatowej Policji w Wyszkanie o przeprowadzonych interwencjach domowych w ramach procedury Niebieskiej Karty.

---

⁴ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2010 rok

II. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.

Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej jest zwiększenie aktywności mieszkańców miasta i gminy Wyszków - praca z grupami znajdującymi się w niekorzystnym położeniu, mająca umożliwić im wspólne określenie potrzeb i praw, jasne przedstawienie celów i podjęcie działań pozwalających te cele realizować w ramach demokratycznych struktur.

Cele szczegółowe:

1. Zdiagnozowanie (przebadanie) środowiska lokalnego pod względem zasobów i potrzeb.
2. Powstanie silnych i zintegrowanych społeczności lokalnych.
3. Rozwój lokalnej samoorganizacji, solidarności i tworzenie więzów samopomocy.
4. Rozwój inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej.
5. Zaktywizowanie lokalnych zasobów i wykorzystanie ich potencjału w procesie rozwiązywania problemów lokalnych.
6. Wzmocnienie i integracja lokalnych grup obywatelskich.
7. Budowanie tożsamości wspólnot lokalnych poprzez podnoszenie jakości społecznych interakcji, związków i sieci kontaktów.
8. Pomaganie ludziom w świadomym tworzeniu i odtwarzaniu ich własnych społeczności lokalnych i grup społecznych, pozwalających na radzenie sobie z rozwiązywaniem lokalnych problemów oraz podejmowanie kontroli nad własnym życiem.
9. Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.
10. Wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców.
11. Poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb społecznych.
12. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym.
13. Stworzenie warunków do zwiększenia kompetencji społecznych i zawodowych.
14. Zacieśnienie współpracy z instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością.

III. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE.

Program skierowany jest do mieszkańców miasta i gminy Wyszków, w tym:

1. Członków danej społeczności lokalnej,
2. Osób z konkretnego środowiska,
3. Osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia – czyli różnych grup społecznych, w świetle zdiagnozowanych potrzeb.

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane w szczególności osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem, m.in. klienci pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym rodziny niepełne i wielodzietne, wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze, przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych, osoby z trudnościami w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, osoby uzależnione i współuzależnione, osoby dotknięte przemocą, oraz inne osoby i grupy wymagające wsparcia społecznego.

IV. SPOSOBY I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU.

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną.
2. Tworzenie partnerstw lokalnych i promowanie pracy w partnerstwie.
3. Wspieranie lokalnych inicjatyw.
4. Aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału środowiska lokalnego w tym osób starszych – promocja działań wspierających więzi międzypokoleniowe.
5. Promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji o uprawnieniach oraz edukację.
6. Poprawę dostępu do informacji publicznej.
7. Wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup wsparcia, samopomocy oraz grup edukacyjnych.
8. Promowanie zasad pomocniczości, partycypacji i postaw humanitarnych.
9. Systematyczne badanie potrzeb mieszkańców.
10. Promowanie idei równego traktowania kobiet i mężczyzn.
11. Inne wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

Ze względu na specyfikę naszego miasta, wielość grup i społeczności oraz różnorodność występujących w nich problemów, Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez przygotowanie poszczególnych projektów skierowanych do konkretnych społeczności lub grup.

V. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.

W ramach programów PAL będą realizowane następujące działania:

1. Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych.
2. Rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku:
  - Edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców,
  - Organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Promowanie pracy wolontarystycznej:
  - Wspierającej animację lokalną.
4. Budowanie lokalnych partnerstw.
5. Umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji, poprzez promowanie istniejących punktów oraz tworzenie nowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.
6. Inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich.
7. Prowadzenie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego.
8. Wspieranie lokalnych inicjatyw.
9. Organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych.
10. Organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy.
11. Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

12. Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności
13. Planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY.

1. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych.
3. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów.
4. Stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów.
5. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące.
6. Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
7. Powstanie lokalnych zespołów działania.
8. Zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych.
9. Aktywizacja osób wykluczonych.
10. Podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności.
11. Wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.
12. Zwiększenie świadomości społecznej i promowanie idei równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz grup defaworyzowanych.

VII. REALIZATORZY/ PARTNERZY

Realizatorem zadań Programu Aktywności Lokalnej są:

- Urząd Miejski w Wyszkanie
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie
- Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe
- Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie
- Organizacje pozarządowe i kościelne
- Policja i Straż Miejska
- Lokalny biznes
- Media

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- ze środków funduszy unijnych w tym PO KL,
- ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych programów aktywności lokalnej,
- ze środków zewnętrznych.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY.

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych programów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Ewaluacja może być również zlecona firmie zewnętrznej. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami, na bieżąco będą one weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Po zakończeniu realizacji programu aktywności lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz rezultatów jakie one przyniosły. Raport ewaluacyjny będzie miał znaczenie przy przygotowywaniu programów w latach następnych.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie

Przewodniczący Rady

Józef Biernacki